

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

مسألة ۸۴: «لو عين الواقف للمتولي شيئاً من المنافع

تعین (زیرا عقدی است که بین الطرفين منعقد شده و فرض بر این است که طرفین آن را قبول کرده اند لذا "أوفوا بالعقود" اقتضاء می کند که اگر واقف برای متولی چیزی معین کرد تعین پیدا کند)، وکان ذلك أجرة عمله ليس له أزيد منه وإن كان أقل من أجرة مثله (چون خودش آن مقدار معین را قبول کرده)، ولو لم يعين شيئاً فالأقرب أن له أجرة المثل (واقف چیزی معین نکرده و از طرفی یکی از قواعد فقهی ما این است که عمل مسلمان محترم است یعنی اگر کاری انجام داد باید چیزی به او داده شود، البته اگر کسی تبرعاً کار کرد و یا غصباً و بدون اجازه کار کرد شرعاً مستحق چیزی نیست در غیر اینصورت اگر تبرعی کار نکند و با اذن صاحب کار باشد مستحق اجرة المثل می باشد)»^۱.

چند سال قبل از شورای اسلامی مراجعه کردند و سوال کردند زن هائی که مدتی در خانه شوهر کار کرده اند و حالا می خواهند طلاق بگیرند و یا اصلاً طلاق در کار نیست بلکه زن می گوید من در این چند سال کار کرده ام لذا مستحق اجرت هستم آیا در این موارد اجرت ثابت است یا نه؟ ما در جواب همین دو شرط را عرض کردیم یعنی اگر زن تبرعاً کار کرده مستحق چیزی نیست زیرا نوعاً زن ها خانه خودشان را تبرعاً مدیریت می کنند و اما اگر به قصد گرفتن اجرت کار کرده و شوهر نیز طبق قرینه حالیه یا مقالیه راضی به کار کردن و دادن اجرت به او بوده در اینصورت ظاهر امر این است که با دو شرط مذکور زن مستحق اجرت می باشد.

صاحب عروه نیز فرموده همین حرف (اگر تبرعی کار نکند و با اذن کار کند) درست است منتهی صاحب

حدائق در آن مناقشه کرده و فرموده بعد از اینکه وقف انجام شد و در متن وقف نامه اجرتی برای متولی معین نشده مال موقوفه متعلق به موقوف علیهم می باشد حالا شما می گوئید باید اجرت المثل را به متولی بدهند خب این را از کجا باید بدهند اگر از عایدات وقف بخواهند بدهند خب مال موقوفه به موقوف علیهم منتقل شده و دیگر ما نمی توانیم در مال آنها تصرف کنیم و از مال و منفعی که متعلق به آنهاست اجرت متولی را بدهیم و این با قواعد سازگار نیست زیرا مستلزم تصرف در مال غیر می باشد.

جواب شیخنا الاستاذ حفظه الله:

جواب صاحب حدائق که در عروه نیز ذکر شده این است که بله مال متعلق به صاحبش یعنی واقف است و هر شرطی که در ضمن عقد در نظر بگیرد باید عملی بشود "الوقوف علی حسب ما یوقفها أهلها" خب واقف در وقف نامه مشخص کرده که متولی باید این کارها را انجام بدهد و معلوم است که عمل او مجانی نیست و ممکن است متولی در برابر عملش توقع اجرت داشته باشد لذا این جزء همان وقف نامه است و جدای از آن نیست یعنی وقف نامه اینطور منعقد شده که متولی اداره کند و در همان حال اداره و قبل از مالک شدن موقوف علیهم متولی فلان مقدار حق دارد بنابراین اجرت متولی خارج از وقف نیست و اشکال صاحب حدائق وارد نیست.

بقیه بحث بماند برای روز شنبه إن شاء الله تعالی ...

والحمد لله رب العالمین و صلی الله علی
محمد و آله الطاهرين

^۱ تحریر الوسيلة، الامام الخميني، ج ۲، ص ۸۳، مسئله ۸۴.